

Ierosināta lieta par normu, kas paredz pienākumu zemes īpašniekam maksāt pievienotās vērtības nodokli par zemes piespiedu nomu

Satversmes tiesa 2020. gada 30. aprīlī ierosināja lietu “Par Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1. panta 14. punkta “c” apakšpunkta, ciktāl tas attiecas uz zemes iznomāšanu piespiedu nomas gadījumos, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajam, otrajam un trešajam teikumam”.

Apstrīdētā norma

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1. panta 14. punkta “c” apakšpunkts:

“pakalpojumu sniegšana – darījums, kas nav preču piegāde; par pakalpojumu sniegšanu uzskata arī:

c) lietu nomu.”

Augstāka juridiska spēka normas

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmais teikums: “Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”

Satversmes 105. panta pirmais, otrais un trešais teikums: “Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu.”

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc akciju sabiedrības “Pilsētas zemes dienests” (turpmāk – pieteikuma iesniedzēja) pieteikuma. Pieteikuma iesniedzēja ir reģistrēta Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā un norāda, ka tās īpašumā ir zeme, uz kuras atrodas citām personām piederoša ēka, tādējādi radot zemes piespiedu nomas tiesiskās attiecības. Atbilstoši apstrīdētajai normai par zemes nomas pakalpojumu

sniegšanu esot jāmaksā pievienotās vērtības nodoklis. Tā kā pieteikuma iesniedzēja nevarēja vienoties ar ēkas īpašniekiem par zemes piespiedu nomas maksu, tā vērsās tiesā ar prasījumu par zemes nomas maksas, tostarp par to aprēķināmās pievienotās vērtības nodokļa summas, piedziņu no ēkas īpašniekiem. Tiesa noraidīja prasību daļā par aprēķināmās pievienotās vērtības nodokļa summas piedziņu no ēkas īpašniekiem.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka tai kā zemes īpašniecei nevar noteikt pienākumu maksāt pievienotās vērtības nodokli par zemes piespiedu nomu, jo tādā gadījumā apstrīdētā norma būtiski samazinot kopējos ienākumus, ko zemes īpašnieks gūst no sev piederošas lietas iznomāšanas, nesamērīgi ierobežojot tā īpašuma tiesības. Šāda kārtība arī pārkāpjot tiesiskās vienlīdzības principu, jo personām, kas nav reģistrētas Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, salīdzināmos apstākļos pievienotās vērtības nodoklis par zemes piespiedu nomu neesot jāmaksā. Šādai atšķirīgai attieksmei neesot objektīva un saprātīga pamata, un tā neesot samērīga.

Tiesas process

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Saeimu līdz **2020. gada 30. jūnijam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir **2020. gada 30. septembris**. Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lems pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Ketija Strazda

Satversmes tiesas
Sabiedrisko attiecību un
protokola nodaļas vadītāja

Ketija.Strazda@satv.tiesa.gov.lv,
67830749, 26200580